

גמ"ר 8676/07/14 - מדינת ישראל נגד מיכאל פקטורוביץ

בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה

גמ"ר 8676-07-14 מדינת ישראל נ' פקטורוביץ

בפני	כבוד השופט - ס. נשיאה יהושע צימרמן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	מיכאל פקטורוביץ

הכרעת דין

כתב האישום ומהלך הדיון

בהתאם לכתב האישום, הנאשם הואשם כי, בעת נהיגתו ברכבו בכביש 3, סטה לשול הימני בכיוון נסיעתו, ופגע ברוכב אופניים מר א ק ז"ל שנסע באותה עת בשול. כתוצאה מכך, נפצע המנוח באורח אנוש ובחלוף יומיים נפטר מפצעיו. הנאשם כפר במיוחס לו ובתיק התנהלו הוכחות.

טענות הצדדים

במהלך דיוני ההוכחות בתיק, העלתה ההגנה טענות עובדתיות אשר המאשימה נכונה היתה לקבלם ועל כן, ובניגוד לסדר הדברים הרגיל, יוצגו בראשית טיעוני ההגנה ולאחר מכן טיעוני התביעה.

טענת ההגנה

לטענת ההגנה, כפי שעלה בחקירותיו של הנאשם במשטרה וכן בעדותו בבית המשפט, הנאשם נסע במהירות של 80-90 קמ"ש בנתיב הימני בכביש. במהלך נסיעתו הבחין הנאשם ברוכב האופניים, המנוח, אשר נסע בשול הימני לפניו. המנוח הרים את ידו השמאלית וסימן כי בכוונתו לפנות שמאלה לנתיב הימני של הכביש ואף החל בסטיה, כל זאת כאשר הנאשם נוהג מאחורי המנוח ובסמוך אליו. ההגנה טענה כי, בתגובה לתחילת סטיית המנוח שמאלה ועל מנת להימנע מפגיעה בו, סטה הנאשם לימין, לשול הימני, אולם המנוח, בסופו של תהליך, לא השלים את הסטיה שמאלה ונשאר בשול, והנאשם פגע עם חזית רכבו באחורי האופניים. לנוכח כל האמור, טוענת ההגנה, אין להטיל את האחריות לתאונה על כתפי הנאשם אשר עשה כל שביכולתו וכל הנדרש כדי למנוע את התאונה.

טענת המאשימה

המאשימה נכונה היתה לקבל את גרסתו העובדתית של הנאשם ומעדות בוחן התנועה עלה כי גרסה זו אפשרית אולם, לגרסת המאשימה, אף בקבלת גרסתו העובדתית המלאה של הנאשם מתקבלת תוצאה המצביעה על רשלנותו של הנאשם. לטענת המאשימה, רשלנותו של הנאשם התבטאה בשני שלבים: בשלב הראשון, הנאשם לא הבחין ברוכב

האופניים, לא נתן את הדעת להימצאותו במקום ולא נקט בכל פעולה שהיא כדי להמנע מאפשרות פגיעה עתידית במנוח.

בשלב השני, משהבחין ברוכב האופניים ובסטייתו שמאלה, התרשל הנאשם באופן תגובתו בכך שסטה דווקא ימינה, לכיוונו של המנוח, ולו היה מגיב אחרת היה מונע את התאונה.

דין והכרעה

מהלך הדיון יהיה, בחלוקת הארוע, כרונולוגית, לשני השלבים, בתחילה תיבחן רשלנותו של הנאשם למן הרגע בו יכול היה להבחין במנוח ועד לתחילת סטיית המנוח, ולאחר מכן, תיבחן תגובתו ורשלנותו של הנאשם בתגובתו לסטייה זו.

שלב א'

שדה הראיה

בהתאם לכתב האישום, שדה ראיית הנאשם היה פתוח לפניו למרחק של לפחות 300 מטרים. לתיק בית המשפט הוגש דו"ח בוחן התנועה בו צויין נתון זה: **"שדה ראייה לפניו פתוח עם כיוון הנסיעה למקום האימפקט לפחות 300 מטר מדוד..."**. אמנם, בישיבת ההקראה הנאשם כפר בסעיף זה, אולם בחקירתו הנגדית של בוחן התנועה ואף בסיכומי ההגנה לא עלה עניין זה. יתרה מכך, בחקירתו הנגדית של הנאשם, נחקר הנאשם אודות שדה הראיה ואי הבחנתו במנוח קודם לסטייה והנאשם לא כפר בשדה הראיה אלא סיפק הסברים אחרים לאי ההבחנה ברוכב האופניים המנוח.

אשר על כן, לאור דו"ח הבוחן בו צויין שדה הראיה ולמרות כפירת ההגנה, אשר נזנחה בשלב החקירות והסיכומים - אני קובע כי שדה הראיה שהיה לנאשם הינו, כאמור בדו"ח הבוחן, 300 מטרים.

האם היה על הנאשם לשנות את התנהגותו לאור הימצאות המנוח בשול?

לאחר שנקבע, כאמור, כי המנוח היה בשדה הראיה של הנאשם עוד כ-300 מטרים טרם נקודת האימפקט, עלינו לשאול את השאלה שבכותרת. התובע טען כי על נהג מוטלת חובה לראות את תמונת הדרך הכוללת, לרבות את מה שבצד הדרך. לגרסת הנאשם, התשובה לשאלה שבכותרת - שלילית:

וכך מסר הנאשם בעדותו:

"כשאתה נוסע בכביש אתה רואה הרבה מאוד דברים על ידך, אתה רואה אנשים עוברים על המדרכה, אתה רואה עמודים, הרבה מאוד דברים מימין, זאת ראייה שזה כמו שאני רואה במדרכה ואני מחפש מישהו מסוים שנמצא במרחק של 50 מטר, אני מתמקד ורואה אותו ואם ישאלו אותי אחרי דקה אם היה פה ילד, או כלב, או מישהו עם חולצה ירוקה אני לא יכול להגיד, אם ישאלו אם ראית אותם אני אגיד כעקרון ראיתי אותם אי אפשר להגיד שלא ראיתי אותם כי הם היו בשדה הראיה שלי אבל הם לא היו משהו שמתערב בהחלטות שלי.

...

ש. אז אני מבין שבתור עובדה כל ה-200 מטר שלפני כן שאפשר לראות מצוין לא ראית?

ת. אני לא יכול להגיד שלא ראית, אם תשאל אותי אם ראיתי את העמודים, ראיתי אבל המוח לא

קלט אותם בתור משהו שמסכן אותו או אותי. זה היה חלק מדבר שלא מפריע, לא הייתה ראייה פעילה כמו הבחנה..."

דברים אלו שמסר הנאשם, משתלבים עם טיעוני הסנגור בסיכומיו כי ישנם מצבים מסויימים, המנויים בתקנות התעבורה, בהם על נוהג הרכב להאט או לבלום, ואין נסיעת אופניים על השול מנויה בין פסקאות תקנה 52 לתקנות התעבורה, הרלוונטית לענייננו. עוד טען הסנגור כי חובתו של הנהג הינה לנהוג במהירות סבירה על פי תנאי הדרך (תקנה 51 לתקנות התעבורה) ואולם המצאותו של רוכב האופניים הנוסע על השול איננה חלק מתנאי הדרך אותם צריך נהג הרכב לשקול. לסברת הסנגור כל תשובה אחרת תביא לתוצאה ולפיה **"בכל מקום שבו רוכבים רוכבי אופניים בשול למעשה חברי אומר בוטל הנתיב הימני ויש חובה לעבור לנתיב שמאלי"**.

בחינת השאלה מעלה כי הצדק עם המאשימה. נוהג רכב חייב לקחת בחשבון את קיומם של רוכבי אופניים כחלק ממכלול השיקולים המרכיבים את נהיגתו, ואף לקחת בחשבון את האפשרות לסטיית רוכב האופניים. בכל הנוגע להאטת מהירות הנסיעה קובעת תקנה 51 לתקנות התעבורה כי **"לא ינהג אדם רכב אלא במהירות סבירה בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה בה, באופן שיקיים בידו את השליטה המוחלטת ברכב"** (ההדגשה שלי י.צ.). טענת הסנגור כי הימצאותו של רוכב אופניים בשול הדרך אינה צריכה להכלל בשיקולי נהג הרכב בלתי סבירה בעליל. כיצד ניתן לומר כי הרוכב אינו חלק מהתנועה בדרך ומתנאי הדרך? כיצד ניתן לומר כי הימצאותו בשול אינה חלק מ- **"כל הנסיבות"** (כהוראת התקנה)? הדברים ברורים ואין צורך בהרחבה בעניין זה. יתרה מזאת, הסנגור בסיכומיו הפנה לתקנה 52 לתקנות התעבורה המתייחסת לתקנה 51 דלעיל, ואולם גם תקנה 52 לתקנות התעבורה מורה במפורש חובת האטת מהירות הנסיעה **"...בכל מקרה שבו צפויה סכנה לעוברי דרך..."** ו-16 הפרטים המנויים בתקנה אינם בבחינת רשימה סגורה. מעל לכל אלו מרחפת חובת הזהירות הכללית הנגזרת מהוראות תקנה 21 לתקנות התעבורה, על חלופותיה השונות, וסעיף 62(2) לפקודת התעבורה.

על חובת הזהירות של נהג רכב כלפי רוכבי אופניים נאמר בדברי בית המשפט המחוזי בתל אביב:

"נסיעתו של רוכב אופניים על הכביש - מחייבת זהירות גם כאשר מדובר בבגיר שנוהג באופן יציב. על המערער היה לצפות גם רכיבה רשלנית לרבות סטייה לכביש. אפילו הייתי אומרת כי המנוח התרשל בעצם כניסתו לכביש סואן, אין מדובר ברשלנות המנתקת את הקשר הסיבתי בין רשלנות המערער לבין התאונה. תרומת רשלנות - אין די בה... בעניינו הדבר פשוט עוד יותר: המערער הבחין במנוח ונתון זה אמור היה, למן הרגע שנקלט בתודעתו, להיות חלק ממכלול השיקולים המרכיבים את אופן נהיגתו. דרישה כי יתרחק מהשול או יקפיד על שמירת מרחק הולם מהאופניים אינה מהווה סטנדרט זהירות בלתי סביר. זאת גם כאשר אין מפגע בדרך. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר במפגע שהיה משמעותי דיו כדי שיוצבו תמרוקים כדי להזהיר מפניו..." (ע"פ (ת"א) 70604/04 וובר נ' מדינת ישראל).

כמו במקרים לעיל - אף כאן, הנאשם יכול וצריך היה לצפות אפשרות של סטיית המנוח מהשול לתוך נתיב נסיעתו. הדבר נכון בכל מקרה ואף בהעדר אינדיקציה לאפשרות כי רוכב האופניים יסטה מהשול, קל וחומר כאשר ישנה אינדיקציה לאפשרות זו של סטיית רוכב האופניים מהשול וכניסתו לכביש, ואסביר: הנאשם מכיר היטב את הכביש בהיותו תושב האזור כ-22 שנה (פרוט' עמ' 20 ש' 25) ומודע לכך שהכביש עתיד להתפצל וצפויה יציאה ימינה לכיוון כביש 7 (עמ' 18 ש' 27-28). לאור האמור, רוכב אופניים אשר חפץ להמשיך ברכיבה בכביש 3, אינו יכול עוד להמשיך ברכיבה על השול אלא חייב לסטות שמאלה מהשול הימני לנתיב הימני (התבוננות בתרשים 2/ ממחישה זאת היטב). כמובן

שגם על הרכב מוטלת במקרה זה חובת זהירות ואף מוגברת הן בשל סטייתו מהשול לנתיב, והן בשל הפרשי המהירויות בין האופניים לרכב, שברירותו של כלי הרכיבה ועוד, ואולם, ללא קשר לחובת הזהירות של הרכב, מוטלת על נהג הרכב החובה לצפות אפשרות זו של כניסת האופניים לנתיבו ולהערך לה בכל הקשור לאופן נהיגתו כפי שיפורט לקמן. כל האמור באחרונה הינו למעלה מן הצורך שהרי כפי שנקבע לעיל, על הנאשם היה לצפות אפשרות של סטיית המנוח אף בהעדר כל אינדיקציה לאפשרות זו. בנסיבות אלו, אמירתו של הנאשם **"אני לא יכול להגיד שלא ראית, אם תשאל אותי אם ראיתי את העמודים, ראיתי אבל המוח לא קלט אותם בתור משהו שמסכן אותו או אותי. זה היה חלק מדבר שלא מפריע, לא הייתה ראייה פעילה כמו הבחנה"** - אינה מקובלת על בית המשפט ואינה נכונה לפי הדין. הנאשם יכול היה להבחין ברכב האופניים, כבר ממרחק של 300 מטר, והיה עליו לראות בו גורם סיכון פוטנציאלי. הנאשם מסר בהודעותיו במשטרה כי נהג במהירות של 80-90 קמ"ש דהיינו 22-25 מטר בשניה, ואם הוא היה נותן את הדעת לרכב האופניים עוד בהיותו במרחק של 300 מ' ממנו היו לרשותו לכל הפחות 10 שניות (בהתחשב בתחילת תגובת הנאשם שהיתה כ 50 מטר ואולי אף פחות מכך, לפני מקום האימפקט) בהן יכול היה לנקוט בפעולות רבות. הנאשם היה יכול למקד את מבטו ברכב האופניים, לבדוק במראות האם הנתיב השמאלי פנוי, לעבור אליו או לסטות לכיוונו בתוך נתיבו, או למצער, להכין עצמו לאפשרות זו. הנאשם גם יכול היה להאט קמעה את מהירות נסיעתו לקראת ההתקרבות לרכב. אפילו מודעות גרידא לאפשרות הפוטנציאלית לסיכון יש בה כדי לקצר את זמן התגובה, בהיות הנהג דרוך לאפשרות סטייה פתאומית של רוכב אופניים לכיוונו בכביש בין עירוני. כל אחת מפעולות אלו היתה יכולה להביא אותו לנקודת פתיחה טובה בהרבה בהתמודדות עם סטייה פוטנציאלית. יש לציין כי אף הסניגור התנער מאמירת הנאשם וציין בסיכומיו: **"אנו לא טוענים שצריך להתעלם מרוכבי האופניים, אנו לא טוענים שמדובר בעמוד..."** אולם הנאשם כך אמר, וחזר על עמדתו לא אחת במהלך עדותו בבית המשפט. בסופו של יום, הנאשם בעדותו שצוטטה לעיל ביצע אנלוגיה בין רוכב האופניים לעמודי הדרך, וכמו שעמודי הדרך וודאי שאינם יכולים לסכן, כך רוכב האופניים **"...היה חלק מדבר שלא מפריע..."**, התייחסות זו של הנאשם להימצאותו של רוכב האופניים בשול הדרך, חורגת מסטנדרט הזהירות הנדרש והיא שהביאה להתמודדות עם סטיית המנוח - באופן שיתברר בפרק הבא.

שלב ב'

פרק זה יתאר וינתח את השלב הכרונולוגי הבא. תחילתו ברגע בו התעוררה מודעותו של הנאשם לסיכון הנשקף לרכב האופניים כתוצאה מתחילת סטיית המנוח שמאלה והאיתות שאותה המנוח באמצעות ידו אודות כוונתו לסטות שמאלה. סיום שלב זה בפגיעה במנוח על השול הימני. תאורו של שלב זה יהיה על פי גירסת הנאשם. נכון הדבר שהתביעה תארה אחרת שלב זה בכתב האישום, ואולם כשם שההגנה זנחה חלק מטענותיה העובדתיות במהלך המשפט, גם התביעה עשתה כן והיתה נכונה לקבל את גירסת הנאשם בעניין. אציין בהקשר זה, כי הנאשם עשה רושם אמין ביותר על בית המשפט ונדמה כי כך הדבר אף באשר למאשימה. המאשימה פתחה סיכומיה בקביעה כי המחלוקת היא בעיקרה משפטית והמשיכה באמירה כי **"זה לא מסוג הנאשמים שאני מטיח שהוא חלילה שקרן"**. לכך יש להוסיף את העובדה כי הנאשם מסר גירסה זו על אתר לשוטר סיור שהגיע למקום התאונה כפי שמתועד בדו"ח הפעולה ת/12.

אף ניתוח הבוחן המשטרתי משתלב עם קביעה זו כפי שמסר בעדותו:

"ש. אז בנתונים האלה שהצבתי לך עכשיו אתה לא שולל את גרסת הנאשם?"

ת. אני לא יכול לשלול מבחינת הנתונים האובייקטיביים, ואני מסביר, אם במצב היפותטי שבוא הנאשם רואה את האופניים כשהוא במרחק של 50 מטר מהאופניים באותו רגע ובאותו רגע הוא נמצא 70 מטר לפני נקודת האימפקט ואז סוטה ימינה כשהוא במהירות של 90 קמ"ש הוא יספיק

להתיישב לפני האימפקט ואז אנחנו נמצא את הנזקים ואת התאמת הנזקים כפי שמצאתי, וזאת בהנחה שזמן התגובה הכולל הוא 1.5 שניות."

אשר על כן, ידון פרק זה לפי גרסת הנאשם, שכאמור לא נשללה, והיא:

"...הבחנתי בנוסע אופניים ברגע שהבחנתי באותו רגע ראיתי אותו מרים יד (העד מדגים הרמת יד שמאל בניצב לגוף), הרמת היד הייתה בתנועה של סימון בצורה ברורה, העלה והורדה של היד, בזמן התנועה אולי חלקיק שנייה אח"כ החלה סטייה שלו שמאלה כשאני נוסע בנתיב הימני ואז כשאני רואה את הגלגל שלו כבר בתנועה שמאלה. בגלל שהיה מרחק קרוב מאוד אז החלטתי שהדרך למנוע פגיעה אינסטינקטיבית, בגלל שהייתי במצוקה מחוסר זמן, הוא בא במרחק קרוב מאוד, במהירות שמתאימה לכביש הזה, כמשהו שהכי מרחיק אותי מהזווית שלו, ומבחינתי זאת הייתה ההחלטה האינסטינקטיבית הברורה לעקוף אותו מימין ובאותו זמן שהתקדמתי ימינה לעקוף אותו כי היה לי ברור שהוא עוזב את השול, באותו זמן של שנייה שתי שניות, הוא תיקן את עצמו ונשאר על השול ואז כבר פגעתי בו."

לטענת המאשימה, החלטת הנאשם לסטות ימינה במקום לסטות שמאלה - אינה סבירה והנאשם התרשל בקבלת ההחלטה. לטענת ההגנה, **"האלטרנטיבה לפנות שמאלה במקרה הזה היא אלטרנטיבה רעה יותר, כשאתה נוסע ורואה שמצד ימין בשול אין רכב ולא יגיע רכב כשתסטה ובצד שמאל יכולים להיות רכבים, גם רוכבי אופנוע וכו'. האפשרות להסתכל במראה בנסיבות של 50 מטר היא החלטה שגויה כי המבט במראה לוקח כבר איזשהו פרק זמן שרק בעקבותיו אתה תתחיל לקבל החלטה ואז תהיה קרוב מאוד ולא תוכל לעצור."** עוד טען הסניגור כי **"...הכישורים והניסיון המיוחד לו עמדו לו פה אולי לרועץ, האינסטינקט שלו סביר דווקא בגלל המיומנות הרבה שלו, הוא איש שחי מקריי חירום, מעבד הרבה נתונים ומהר ולכן הגיב כפי שהגיב וזה סביר בהתייחס אליו."**

אין ספק כי, בסופו של יום, החלטת הנאשם לסטות עם רכבו לימין היא שהביאה לתאונה ולתוצאתה המצערת, אולם אין מבחן התוצאה או מבחן ה"אלמלא" הם שקובעים את רשלנות הנאשם אלא בחינת סבירות קבלת ההחלטה נכון לרגע קבלתה ולנתונים שהיו בפני מקבל ההחלטה.

בנסיבות אלו, אני מקבל את טענות ההגנה. הנאשם הבחין במנוח מאות ומתחיל סטייה לכיוון הנתיב בו נסע וכל זאת ממרחק של עשרות מטרים (בין עשרים לחמישים מטרים, כפי שטען הנאשם בחקירותיו השונות במשטרה). במהירות בה נסע הנאשם, הוא צפוי היה לעבור מרחק זה בכשתי שניות (90 קמ"ש = 25 מטר בשניה), הנאשם בחר שלא לסטות לשמאל, מכיוון שלא ידע האם רכבים נוסעים בנתיב השמאלי, הנאשם אף לא יכול היה להביט לשמאל, מכיוון שלא היה לרשותו די זמן לעשות כן, תחת אלו, בחר הנאשם להתרחק לכיוון הנגדי לסטיית המנוח - לכיוון השול הימני. סברת הנאשם, בשברירי השניות שעמדו לרשותו, כי בעזיבת הרכב את השול, מסתבר יותר העדר רכבים בשול מאשר במקומם הטיבעי בנתיב השמאלי - אינה מופרכת. החלטה זו, אינה ההחלטה המסתברת היחידה, אולם, ודאי שלא ניתן לומר עליה כי אינה סבירה בעליל. **על כן אני סבור כי הנאשם התרשל בקבלת ההחלטה לסטות לשמאל.** כמובן, ובכך אנו חוזרים לשלב הכרונולוגי הראשון, אילו הנאשם היה נערך מבעוד מועד לאפשרות לסיכון **ואפילו לא היה משנה מאומה מאופן נהיגתו** יכול היה לדעת שניות רבות קודם האם ישנם רכבים בנתיב השמאלי או שמא הנתיב פנוי לסטייה אליו בשעת חרום, ולמותר לציין כי אילו היה נוקט בפעולות כלשהן (האטה, סטייה מסוימת שמאלה בתוך נתיבו או לנתיב שמאל וכו') כפי שנמנו בפרק הקודם היה מגיע לשלב ב' במצב אופטימלי, הנאשם לא עשה דבר בפועל או בהתכוננות

לתרחיש אפשרי ומכאן אחריותו לתאונה.

סיכום

לאור התוצאה שהתקבלה ולפיה, נמצא הנאשם אשם בשלב הראשון להתרחשות התאונה אשר הביא לשלב השני - אני מרשיע את הנאשם, באחריותו לתאונה ולגרימת מותו של המנוח א ק ז"ל, עבירה לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה.

ניתן היום, כ"א כסלו תשע"ו, 03 דצמבר 2015, בנוכחות הצדדים.